

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1

เยาวลักษณ์ อิงสวัสดิ์^{1*} ปณิตดา ยิ้มสกุล¹ สุรศักดิ์ หลาบลามา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1.) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 2.) เพื่อศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 3.) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาศึกษากับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร 4.) เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาและความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถาน จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 มีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความเครียดของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 มีระดับความเครียดในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษากับความเครียดของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 มีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.014) เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่าแตกต่างกันจำแนกตามอายุพบว่าผู้บริหารอายุต่ำกว่า 40 ปี และผู้บริหารอายุ 40 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การเป็นผู้บริหารพบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่ำกว่า 10 ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 5) เปรียบเทียบความเครียดของผู้บริหารจำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารพบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ การบริหาร ความเครียด

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

* ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: si3601@hotmail.co.th

THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL ADMINISTRATION AND STRESS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER SAMUT PRAKAN PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

YAOWALAK AUNGSAWAT^{1*} PANATDA YIMSAKUL¹ SURASAK LABMALA¹

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the school administration of school administrators under Samut Prakan Primary Education Service Area Office 1; 2) to study the stress of school administration of school administrators under Samut Prakan Primary Education Service Area Office 1 ; 3) to study the relationship between school administration and stress of school administration of school administrators ; 4) to compare the school administration and the stress of school administration of school administrative classified by gender, age and administrators work experience. The sample comprised of 205 school administrators under Samut Prakan Primary Education Service Area Office 1. The instrument was a five scale rating a questionnaire measuring school administration. The statistics for data analysis were percentage , mean , standard deviation , testing mean difference by t-test and calculating the relationship by Pearson Product Moment Correlation Coefficient

The research revealed that, 1) the school administration of school administrators under Samut Prakan Primary Education Service Area Office 1 as a whole was at moderate level; 2) the stress of school administration of school administrators as under Samut Prakan Primary Education Service Area Office 1 a whole was at moderate level; 3) the relationship between school administration and stress of school administrators under Samut Prakan Elementary Education District1 was positive at .01 level of significance; 4) the comparison of school administration in the opinion of school administrator under Samut Prakan Primary Education Service Area Office 1 classified by gender, male and female; was not different, classified by age, below 40 years and 40 years and over; was not different and classified by administrative work experience below 10 years and 10 years and over was not different 5) the comparison of stress of school administrators classified by gender, male and female; age, below 40 years and 40 years and over; and administrative work experience below 10 years and 10 years were not different.

Keywords: Relationship , School Administration , Stress of School Administrators

¹ Student of Degree Master of Education in Educational Administration, Dhonburi Rajabhat University Bangkok.

* Corresponding author, e-mail: si3601@hotmail.co.th

บทนำ

สังคมปัจจุบันในโลกยุคโลกาภิวัตน์ การศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศเนื่องจากความสามารถและศักยภาพในการพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ของคนในชาติประเทศที่พลเมืองมีการศึกษาย่อมได้เปรียบในการแข่งขันเสมอในทุกด้าน ด้วยเหตุที่การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาจึงเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองของคนเรา คนที่ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมก็คือคนที่สามารถใช้ชีวิตได้ถูกต้องตามครรลองคลองธรรมและได้รับสิ่งดี ๆ การศึกษามีใช่เป็นเพียงการใช้ชีวิตระยะเวลาหนึ่งในโรงเรียนเท่านั้นแต่เป็นเหมือนปัจจัยในการดำรงชีวิตที่ทุกคนแสวงหาและเพิ่มพูนอยู่ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบคลุมหน้าที่การงานตลอดจนความก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศ ยิ่งในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วในกระแสโลกาภิวัตน์ที่นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ไปจนถึงรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันและได้มีการรับวัฒนธรรมใหม่ๆ เข้ามาสู่สังคมไทย การศึกษายังเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดในการช่วยให้คนมีหลักคิด รู้จักใคร่ครวญ เลือกสรรปรับตัวกับเหตุการณ์ และสิ่งใหม่ๆ ที่เข้ามาสู่ชีวิตตลอดเวลา ระบบการศึกษาจะต้องตอบสนองการทำงานในยุคข้อมูลข่าวสาร การสอนต้องส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการมากกว่าที่เป็นมาในอดีตบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะต้องเปลี่ยนแปลง (สมถวิล ซูทรัพย์, 2550, หน้า 1) ในส่วนของการศึกษาได้มีการนำหลักบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารการศึกษาโดยนับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากตระหนักดีว่าความเข้มแข็งและความมั่นคงของประเทศมาจากการพัฒนาศักยภาพของคนในชาติ โดยอาศัยระบบการศึกษาที่ครอบคลุมเข้มแข็งมีคุณภาพและประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งแต่เดิมการจัดการและการบริหารการศึกษาของไทยใช้รูปแบบของการรวมอำนาจ การบริหารและการตัดสินใจไว้ที่ส่วนกลางมอบอำนาจการบริหารและการตัดสินใจเพียงบางส่วนไปให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษาในส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา (ศิรินาถ นันทวัฒน์ภิรมย์, 2547, หน้า 1) หลังจากที่มีการปฏิรูปการศึกษาแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดไว้ในหมวด 5 มาตรา 39 ว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ” (กระทรวงศึกษาธิการ , 2545, หน้า 24) ทั้งนี้ก็โดยมุ่งหวังว่าการบริหารสถานศึกษานั้นจะเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเจตนารมณ์ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวเป็นอิสระ สามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวกรวดเร็วมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School Based Management) ซึ่งนักการศึกษาบางท่านเชื่อว่าการกำหนดให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมีฐานะเป็นนิติบุคคลจะเป็นเครื่องมือสำคัญให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมีความเป็นอิสระ สามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองได้อย่างสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2549, หน้า 1) โรงเรียนจัดเป็นองค์การหนึ่งที่มีหน้าที่จัดการศึกษา การศึกษามีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้จะเห็นว่าประเทศที่พัฒนาแล้วพยายามดำเนินการในด้านการศึกษาทุกระดับให้กับประชาชนอย่างดีที่สุด โรงเรียนจึงถือว่าเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นหน่วยงานปฏิบัติและผลการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นใดนั้น ขึ้นอยู่กับโรงเรียนภารกิจหลักของโรงเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีคุณภาพ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความสุขภาพอนามัย ปัจจุบันมีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษานั้นมีหลายประการ ทั้งระบบการบริหาร ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน แต่ผู้บริหาร

โรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ในการที่จะทำให้เกิดมาตรฐานของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 11) สภาพสังคมไทยในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัยได้นำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ทุกคนจึงต้องตกอยู่ในสภาวะการณ์ที่มีการแข่งขัน ดิ้นรน เร่งรีบ ต่อสู้เพื่อความอยู่รอดจึงมักก่อให้เกิดภาวะความเครียดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความเครียดเป็นภาวะซึ่งเป็นผลกระทบทั้งหมดที่เกิดขึ้นแก่บุคคลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เมื่อมีสิ่งที่ยั่วยุและสิ่งรบกวนนั้นอาจมีสาเหตุจากภายนอกหรือภายในบุคคลก็ได้ ภาวะเครียดจึงเป็นอันตรายของความชำรุดทรุดโทรมในร่างกาย และเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกไม่สุขสบาย และทำให้ร่างกายต้องมีการตอบสนองเพื่อปรับหรือแก้ภาวะให้คืนสู่สภาพสมดุลในความหมายทางจิตวิทยาความเครียดเป็นอุปสรรคที่คอยรบกวนสุขภาพจิตและร่างกาย ความเครียดเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นต้องกระทำการที่ฝืนระดับความสามารถปกติผลของความเครียดเป็นอันตรายต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมเกิดขึ้นได้กับทุกเพศ ทุกวัย ดังนั้นความเครียดไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากสาเหตุใดก็ตามย่อมมีผลทำให้คนนั้นเสียคุณภาพของชีวิตและอาจแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อภาวะเครียดทางใดทางหนึ่ง (มรยาท รุจิวิทย์, 2548, หน้า 3)

จากสถิติของกรมสุขภาพจิตเรื่องผู้มาเข้ารับบริการผู้ป่วยใหม่ของภาครัฐ คือ ในโรงพยาบาลจิตเวชนั้น ในช่วงปี พ.ศ. 2553-2554 เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 (จากตัวเลข 70,717 รายเป็น 88,432 ราย) นั้นหมายถึงผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคทางจิตเวชจึงสามารถเข้าถึงบริการได้ แต่หากมองอีกนัยหนึ่งก็เป็นไปได้ว่าเกิดจากโรคทางจิตเวชที่เพิ่มขึ้น ส่วนสถิติจำนวนการฆ่าตัวตายของคนไทยอยู่ที่ 5.9 คนต่อประชากร 100,000 คน มาตลอดไม่ได้เพิ่มขึ้นแต่ไม่ได้ลดลง นั้นแสดงว่าปัญหาด้านสุขภาพจิตไม่ได้ดีขึ้น ทว่าไปเราจะพบอุบัติการณ์การเกิดโรคทางจิตเวชร้อยละ 4 ของประชากรและพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิงและเป็นไปได้ว่าในอนาคตผู้ป่วยทางจิตจะเพิ่มมากขึ้น (กฤตกร สุววัฒน์วิบูลย์, 2555, หน้า 1) สาเหตุของความเครียดที่เกิดจากอาชีพการทำงานเป็นเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจเพราะแต่ละอาชีพทำให้เกิดความเครียดที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ความเครียดนั้นนับว่ามีบทบาทสำคัญมากต่อการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร องค์กรจะเจริญ รุดหน้า และมีความก้าวหน้า เมื่อบุคลากรในองค์กรทำงานกันอย่างมีประสิทธิภาพสูง แต่ถ้าว่าองค์กรใดไม่มีการจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพไม่มีระบบการทำงานก็จะไม่ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพต่ำ ย่อมก่อให้เกิดปัญหานานัปการตามมา กล่าวได้ว่าความสำเร็จขององค์กรทั้งหลายย่อมขึ้นอยู่กับการบริหาร เพราะว่าการบริหารย่อมหมายถึงการดำเนินการใดๆ ให้การปฏิบัติงานดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามมา (อัญชลี อ่อนทอง, 2555, หน้า 5)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจและมุ่งมั่นตั้งใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสถานศึกษาทราบถึงระดับความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะนำผลที่ได้ นำไปลดปัญหาที่เป็นปัจจัยที่มีต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน ปรับสภาพแวดล้อมประกอบการแก้ไข ปรับปรุงตนเอง ในการปฏิบัติงาน ปรับสภาพอารมณ์ เพราะความเครียดมีทั้งประโยชน์และโทษ เพื่อนำไปพัฒนาสุขภาพจิตของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญมากที่สุดในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ให้มีสมาธิในการปฏิบัติงานจึงจะทำให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้มุ่งหวังไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1
2. ศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1
4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาและความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 จำนวน 72 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร รองผู้บริหาร งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร งานบริหารงานทั่วไป จำนวน 440 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครย์ซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน วาโร เฟิงสวัสดิ์, 2551, หน้า 191) ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน มีความเชื่อมั่น 95%

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถาม 3 ตอน
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ และประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ แบ่งระดับความเครียดเป็น 5 ระดับ ตามแบบวัดความเครียดโรงพยาบาลสวนปรุง จ.เชียงใหม่ [ออนไลน์] ค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2556 จาก <http://www.dmn.go.th>
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีทั้งหมด 4 รายการแบ่งความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (Best & Kahn, 1993, p.246)

ผลการวิจัย

การสรุปผลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.60 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 43.40 ส่วนใหญ่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 71.20 และมีอายุต่ำกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.80 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.00 และมีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39.00

2. การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวม พบว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน จำแนกได้ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ 1) งานมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายตามความถนัด ความสนใจและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง 2) การส่งเสริมให้บุคลากรนำกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา และ 3) มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ 1) มีการระดมทรัพยากรจากองค์กร หน่วยงานและชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลผลิตจากงบประมาณอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และ 3) มีการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ข้อ 1) มีการพิจารณาการกระทำความผิดของครู บุคลากรทางการศึกษา อย่างเป็นธรรมและเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส ข้อ 2) มีการวางแผนอัตราค่าจ้างครูให้เพียงพอกับความต้องการ ข้อ 3) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความเสมอภาคและ เป็นธรรม และข้อ 4) มีการกำกับ การติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ข้อ 1) มีการปรับภูมิทัศน์ให้เอื้อต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ข้อ 2) มีการบริการงานธุรการอย่างเป็นระบบ มีความถูกต้อง รวดเร็วทันตามกำหนด ข้อ 3) มีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อ 4) มีการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ให้มีความสวยงาม แข็งแรง เหมาะสมกับการใช้งาน และข้อ 5) มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานธุรการอย่างมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ

3. ความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวม พบว่า มีระดับความเครียดสูง (ค่าเฉลี่ย 53.92 คะแนน) โดยมีความเครียดสูง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 51.22 รองลงมา มีระดับความเครียดรุนแรง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 26.34 รองลงมา มีระดับความเครียดปานกลาง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.51 และอันดับสุดท้ายมีระดับความเครียดน้อย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.92 โดยมีรายละเอียดเหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเครียด ดังนี้

เหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเครียดมากที่สุด อันดับแรกคือ รู้สึกวิตกกังวล คิดเป็นร้อยละ 22.00 รองลงมา คือ ไปไม่ถึงเป้าหมายที่วางไว้ คิดเป็นร้อยละ 17.60 และอันดับสุดท้ายคือ รู้สึกว่าต้องแข่งขัน และเปรียบเทียบ คิดเป็นร้อยละ 14.10

เหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเครียดมาก เรียงลงมาจากมาก 3 อันดับ อันดับแรกคือ รู้สึกคับข้องใจ คิดเป็นร้อยละ 30.20 รองลงมาคือ กลัวทำงานผิดพลาด 27.30 และอันดับสุดท้ายคือ ไปไม่ถึงเป้าหมายที่วางไว้ คิดเป็นร้อยละ 25.40

เหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเครียดปานกลาง เรียงลงมาจากมาก 3 อันดับ อันดับแรกคือ รู้สึกโกรธหรือหงุดหงิด คิดเป็นร้อยละ 34.10 รองลงมาคือ ปวดหลัง คิดเป็นร้อยละ 30.70 และอันดับสุดท้ายคือ กล้ามเนื้อตึงหรือปวด 27.80

เหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเครียดน้อย เรียงลงมาจากมาก 3 อันดับ อันดับแรกคือ กล้ามเนื้อตึงหรือปวด 37.10 รองลงมาคือครอบครัวมีความขัดแย้งในเรื่องเงินหรือเรื่องงานในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 36.10 และอันดับสุดท้ายคือ ความจำไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 34.10

เหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเครียดน้อยที่สุด เรียงลงมาจากมาก 3 อันดับ อันดับแรกคือ ปวดหัวบ่อยๆ คิดเป็นร้อยละ 43.40 รองลงมาคือครอบครัวมีความขัดแย้งในเรื่องเงินหรือเรื่องงานในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 30.20 และอันดับสุดท้ายคือ รู้สึกเศร้า คิดเป็นร้อยละ 26.30

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวม อยู่ในทางบวก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน จำแนกได้ดังต่อไปนี้

4.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดลงมา 3 อันดับ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงานวิชาการกับความรู้สึกรู้สึกกังวล ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงานวิชาการกับความรู้สึกลับข้องใจ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงานวิชาการกับความรู้สึกรู้สึกว่าต้องแข่งขัน และเปรียบเทียบ

4.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดลงมา 3 อันดับ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงบประมาณกับความรู้สึกรู้สึกกังวล ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงบประมาณกับความรู้สึกลับข้องใจ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงบประมาณกับความรู้สึกรู้สึกว่าต้องแข่งขัน และเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงานบุคคลกับความรู้สึกรู้สึกว่าต้องแข่งขัน และเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงานบุคคลกับความรู้สึกลับข้องใจ

4.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 3 อันดับ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารทั่วไปกับความรู้สึกรู้สึกกังวล ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารทั่วไปกับความรู้สึกรู้สึกว่าต้องแข่งขัน และเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารทั่วไปกับความรู้สึกลับข้องใจ

5. การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาและความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ และ ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร ผลการวิจัย พบว่า

5.1 เพศ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษากับความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามเพศ ในภาพรวม ผู้บริหารเพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารเพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารเพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารงานบุคคล

ผู้บริหารเพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิงและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารทั่วไปเพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิงและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 อายุ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษากับความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามอายุ ในภาพรวม ผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านการบริหารด้านวิชาการ ผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษากับความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวม ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางซึ่งไม่ตอบรับกับสมมุติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 อยู่ในระดับมาก” ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษายังมีหลักการทำงานที่ยังไม่ชัดเจนและไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดในเรื่องของการปฏิบัติงาน จึงทำให้เกิดการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ นิรมล คงขาว (2551, หน้า 95) การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตเจ้าพระยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการดูแลสุขภาพตนเองและการสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานครบทุกด้านได้แก่ ความเครียดในการปฏิบัติงานด้านร่างกาย ความเครียดในการปฏิบัติงานด้านจิตใจ และความเครียดในการปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมของครูในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการปฏิบัติงานด้านร่างกาย ด้านจิตใจและด้านพฤติกรรม มีความสอดคล้องกับผลงาน วิจัยของ บันดดา จำปาทอง (2552, หน้า 63-64) ได้ศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรการเคหะแห่งชาติ: ศึกษาเฉพาะกรณีฝ่ายการตลาดและขาย พบว่าในภาพรวมมีความเครียดใน

การปฏิบัติงานความรับผิดชอบและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีความเครียดอยู่ในระดับความเครียดค่อนข้างสูงเพราะความไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่วนด้านนโยบายและด้านการการบริหารมีความเครียดค่อนข้างต่ำ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การบริหารงานในด้านต่างๆ และสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ จึงส่งผลให้มีอุปสรรคต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วยงาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายในการจัดการศึกษา มีการติดตาม ประเมินผล การพัฒนางานในด้านต่างๆ ให้สามารถดำเนินการไปได้ โดยไม่มีอุปสรรคในการปฏิบัติงานหรือมีอุปสรรคในการปฏิบัติให้น้อยที่สุด

2. ความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวม ผลการวิจัย พบว่า มีระดับความเครียดสูง ซึ่งไม่ตรงกับกับสมมุติฐานของการวิจัย ข้อที่ 2 ที่ว่า “ความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะภาวะการเป็นผู้นำก่อให้เกิดความกดดัน ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากการได้รับมอบหมายงานที่เกินความสามารถ หรือขาดการวางแผนการทำงานที่ดี ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมปฏิบัติงาน และโดยปกติแล้วในตัวคนเราก็มีความเครียดอยู่ภายในจิตใจ เมื่อความเครียดที่มีอยู่ภายในจิตใจ มาเจอกับสิ่งกระตุ้นก็ยิ่งก่อให้เกิดความเครียดมากขึ้นไปอีก ซึ่งสอดคล้องกับ บันดาศำปาทอง (2552, หน้า 63-64) ได้ศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรการเคหะแห่งชาติ: ศึกษาเฉพาะกรณีฝ่ายการตลาดและขาย พบว่าในภาพรวมมีความเครียดในการปฏิบัติงานความรับผิดชอบและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีความเครียดอยู่ในระดับความเครียดค่อนข้างสูงเพราะความไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่วนด้านนโยบายและด้านการการบริหารมีความเครียดค่อนข้างต่ำ และสอดคล้องกับสุชาติ ถานอาจนา (2553 หน้า 67-68) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดตำรวจจราจร: กรณีศึกษาของสถานีตำรวจจราจรภูธรพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระยะปฏิบัติงานและรายได้ มีความสัมพันธ์กับความเครียดอยู่ระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลอื่นๆ ได้แก่ ระดับการศึกษา ชั้นยศและหน่วยงานไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของตำรวจจราจร ส่วนปัจจัยด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ความก้าวหน้าโครงสร้างหน่วยงาน การยอมรับนับถือ ล้วนมีความสัมพันธ์กับความเครียดของตำรวจจราจร ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมด้านสังคม การปกครอง และกฎหมายนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของตำรวจจราจรภูธรพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารที่มีความเครียดในระดับสูงซึ่งแสดงออกทางกายภาพ อาจมีสาเหตุมาจากหลายๆ เรื่อง เช่น รู้สึกวิตกกังวล รู้สึกคับข้องใจ ปวดศีรษะข้างเดียว ปวดหลัง ความเครียดจากการทำงาน หรือความเครียดที่มาจากเรื่องส่วนตัว เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสาเหตุทำให้เกิดความเครียดสูง เมื่อผู้บริหารมีความเครียดสะสมอยู่มาก ก็ส่งผลให้มีการแสดงออกทางร่างกาย เมื่อสภาวะทางร่างกายและจิตใจไม่พร้อมก็จะทำให้สมรรถนะในการทำงานของผู้บริหารลดลง ความสามารถในการบริหารด้านงานอื่นลดลง และส่งผลถึงบุคคลรอบข้าง ซึ่งจะทำให้บรรยากาศในการทำงานตึงเครียดมากขึ้น ทำให้การสื่อสารในเรื่องต่างๆ กับผู้อื่นลดลง เพราะจะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ซึ่งผู้บริหารควรมีการบริหารความเครียดให้กับตนเอง เช่น มีการปรับปรุงสถานที่ทำงาน ปรับเปลี่ยนปริมาณงาน เปลี่ยนแปลงกำหนดการทำงานให้มีการยืดหยุ่นมากขึ้น จัดอบรมสัมมนา บริหารงานโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวม อยู่ในทางบวก ซึ่งตอบรับกับสมมุติฐานของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดในการปฏิบัติงานผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 1 มีค่าเป็นบวก” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความเครียดมักมีสาเหตุมาจากเรื่องงานเป็นหลัก รองลงมา ก็อาจจะเป็นเรื่องส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับ สุดแสง หิมนราม (2554, หน้า 82-84) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 96 คน พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความเครียดมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาที่มี เพศ อายุ และประสบการณ์เป็นผู้บริหารต่างก็มีความเครียดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียงปัจจัยเดียวคือปัจจัยของลักษณะงานที่ทำ และสอดคล้องกับ อ่อนทอง (2555, หน้า 68-69) ได้ศึกษาเรื่องความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความเครียดต่ำกว่าระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับสถานภาพด้านเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับขนาดโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งโดยปกติคนเราก็มีความเครียดอยู่ในตัวเราตลอดเวลาอยู่แล้ว เช่นความเครียดจากเรื่องส่วนตัว จากเรื่องการทำงาน จากเรื่องสิ่งแวดล้อมรอบข้าง แต่หากมีความเครียดในระดับที่เหมาะสมก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้กระตือรือร้นในการทำงาน

4. เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาและความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ และ ประสบการณ์การเป็นผู้บริหารต่างกัน” ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารที่มี เพศ อายุ และ ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตอบรับกับสมมุติฐานของการวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า “ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ที่มีเพศ อายุ และ ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร แตกต่างกัน มีการบริหารสถานศึกษา และมีความเครียดแตกต่างกัน” ซึ่งสอดคล้องกับ ปันตดา จำปาทอง (2552, หน้า 63-64) ได้ศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรการเคหะแห่งชาติ: ศึกษาเฉพาะกรณีฝ่ายการตลาดและขาย พบว่าในภาพรวมมีความเครียดในการปฏิบัติงานความรับผิดชอบและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับด้านคำตอบแทนและสวัสดิการ มีความเครียดอยู่ในระดับความเครียดค่อนข้างสูงเพราะความไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่วนด้านนโยบายและด้านการการบริหารมีความเครียดค่อนข้างต่ำ และสอดคล้องกับนิรมล คงขาว (2551, หน้า 95) การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตเจ้าพระยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการดูแลสุขภาพตนเองและการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดใน

การปฏิบัติงานครบทุกด้านได้แก่ ความเครียดในการปฏิบัติงานด้านร่างกาย ความเครียดในการปฏิบัติงานด้านจิตใจ และความเครียดในการปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมของครูในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการปฏิบัติงานด้านร่างกาย ด้านจิตใจและด้านพฤติกรรม

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารที่เป็นเพศชายจะมีภาวะความเป็นผู้นำมากกว่าเพศหญิง เพศชายมีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจมากกว่า ได้รับมอบหมายงานที่สำคัญๆ ซึ่งทุกคนตั้งความหวังในผลสำเร็จของงานไว้สูง จึงเกิดภาวะกดดันและส่งผลให้เกิดความเครียด ในเรื่องของอายุและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความเครียดต่างกันที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารที่มีอายุมากกว่าย่อมมีประสบการณ์การทำงานที่มากกว่าเมื่อวุฒิภาวะมีมากกว่าก็ย่อมมีความรับผิดชอบที่สูงกว่ามีความมุ่งมั่นในการทำงานที่มากกว่าผู้ที่มีวุฒิภาวะที่น้อยกว่าจึงส่งผลให้ความเครียดในตัวผู้บริหารที่มีอายุ และประสบการณ์การทำงานแตกต่าง มีความเครียดแตกต่างกันด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ดังนี้

1. ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง และอาจพัฒนาไปอยู่ในระดับสูงต่อไปได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อการทำงาน ผู้บริหารจึงควรหาทางลดปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดในการทำงานของผู้บริหารเอง เช่น ปรับเปลี่ยนปริมาณงาน เปลี่ยนแปลงกำหนดการทำงานให้มีการยืดหยุ่นมากขึ้น จัดกิจกรรมที่ให้ผู้ร่วมงานทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มากขึ้นในการปฏิบัติงาน เพื่อลดภาวะกดดันจากการทำงาน ดังนี้

- 2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรมีการแบ่งเบาภาระงานและมอบหมายงานให้กับผู้ที่มีความเหมาะสมในงานนั้นๆ เพื่อให้งานเกิดการมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

- 2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ควรมีการวางแผนการเบิก-จ่ายเงินที่รัดกุม และควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความสมดุลกับงาน หรือจัดสรรให้พอเพียงต่อความต้องการของหน่วยงาน

- 2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการวางแผนบริหารงานบุคคลที่เหมาะสม มีจัดวางตำแหน่งให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของแต่ละบุคคล ควรมีการสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งรอบข้าง และแปลกใหม่ให้ทันยุคทันสมัย

- 2.4 ด้านการบริหารทั่วไป ควรมีการปรับภูมิทัศน์ในสถานที่ทำงานเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ความตึงเครียด ควรมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีความสนใจในเรื่องของกายออกกำลังกายเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปนั้นควรทำการศึกษา ดังนี้

1. ควรศึกษาผลกระทบจากความเครียดต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษาวิธีการจัดการความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษา
4. ควรเปรียบเทียบความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารศึกษารัฐบาลกับเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต .(2546).**คู่มือความเครียดด้วยตนเอง**.พิมพ์ครั้งที่3.โรงพิมพ์กระทรวงสาธารณสุข.
- _____.(2546).**ความเครียดของคนไทย:การศึกษาระดับชาติ** ปี 2546.กรุงเทพมหานคร: ปิยอนด์ พลับ
ลิขชิง.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2545).**พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2)
พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพมหานคร.กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____.(2546).**คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**.กรุงเทพมหานคร
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กฤตกร สุขวัฒน์นิวบลย์.(2555).**สุขภาพจิตคนไทย**.หนังสือพิมพ์โลกวันนี้วันสุข.วันที่ 11 พฤษภาคม 2555.
- เจริญศรี วิสุทธิเนตรกุล.(2553).**ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของ
พนักงานอำนวยการขนส่งสำนักงานธุรกิจขนาดกลางนครหลวงบมจ.ธนาคารกรุงไทย**.
สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาญชัย เสียงสังข์.(2547).**ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยาเขตการศึกษา12.ครุศาสตรมหาบัณฑิต.**
สาขาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- นิรมล คงขาว.(2551).**การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของครูใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตเจ้าพระยา. ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ณัฐณิชา สวัสดิ์มงคล.(2547).**ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ
ก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร.**
วิทยานิพนธ์.ศศ.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปนัดดา จำปาทอง.(2552).**ความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรการเคหะแห่งชาติศึกษาเฉพาะกรณีฝ่าย
การตลาดและขาย**.สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเกริก.
- มรรยาท รุจิวิทย์.(2548).**การจัดความเครียดเพื่อสร้างเสริมสุขภาพจิต**.ปทุมธานี.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุดแสง หมิ่นราม.(2554).**ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2**.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- สุชาติ ถานอาจนา.(2553).**ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของตำรวจจราจร:กรณีศึกษากองบังคับการตำรวจภูธร
จังหวัดสมุทรปราการ**.วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาการบริหารและ
พัฒนางานท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- อังศินันท์ อินทรกำแหง.(2551). **การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเครียดและการเผชิญความเครียดของ
คนไทย**. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญชลี อ่อนทอง.(2555).**ความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.**
วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- [ออนไลน์] ค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2556 จาก <http://www.dmn.go.th>
- Chikako, O., et al.(2008).Gender-related Stress among Japanese Working.Women.Transcult
Psychiatry.45,470-488

Engel, G.L.(1962).**Psychological Development in Health and Disease**.Philadelphia:W.B.Saunders.
Farmer,R.E.,andManahan,L.H.(1984).**Stress Management for Human Services**.Michigan
: SagePublication.